

BLOGI

Raha digiaikana

Raha ja maksaminen | 08.06.2018 | Olli Rehn

KIRJOITTAJA

Olli Rehn
Johtokunnan
puheenjohtaja

Digitalisaatio on merkittävä muutosvoima

Digitalisaatio on nykyhetken merkittävin muutosvoima niin pankkitoiminnassa kuin koko finanssialallakin. Maksaminen ja rahoituspalvelut ovat jo pitkälti siirtyneet verkkoon ja ihmisten mukana kulkeviin mobiililaitteisiin. Finanssipalveluita käytetään tulevaisuudessa yhä enemmän siellä, missä kulloinkin liikutaan. Siirtyminen reaaliaikaiseen maksamiseen kiihdyttää tätä kehitystä edelleen.

Rahoitusalan digitaalinen murros näkyy yksittäiselle kuluttajalle selvimmin maksamisessa. Maksutapoja on tullut lisää, kun korttimaksamisen ja käteisen rinnalle on tarjolla erilaisia mobiilisovelluksia. Tilisiirrot muuttuvat pian reaaliaikaisiksi. Monen digitaalisen palvelun käytöstä on tullut piilokuluttamista, jossa maksaminen häviää taustalle. Ostamista ei välttämättä rajoita se, onko seteleitä lompakossa tai katetta pankkitilillä, mikä vaatii kuluttajalta talouslukutaitoa ja talouden hallintaa.

Uusia mahdollisuuksia, uusia riskejä

Kansalaisen ja yhteiskunnan näkökulmasta rahoitusalan murros synnyttää hyvin erityyppisiä ilmiöitä. Ensinnäkin niitä, joita on syytä hyödyntää ja edistää, kuten reaaliaikainen maksaminen ja mobiilimaksaminen. Näiden myötä yksittäisen kansalaisen talouslukutaidon ja tietosuojan merkitys korostuvat. Toiseksi niitä, joita on syytä käsitellä varoen tai välttää, kuten kryptovarot. Kryptovarioihin liittyy monia ongelmia ja riskejä, kuten isot arvonmuutokset, veronkierto, rahanpesu sekä sähköenergian tuhlaus. Kolmanneksi niitä, joita on syytä edelleen kehittää, kuten lohkoketjutekniikka. Tämä ei vielä ole valmis keskuspankkien hyödynnettäväksi, mutta siinä on

paljon tulevaisuuden potentiaalia sekä rahoitusalan että keskuspankkien näkökulmasta.

Viranomaisten tulee seurata rahoitusmarkkinoiden rakennemuutosta ja varmistaa, että asiointi digitaalisissa palveluissa on turvallista. Toisaalta viranomaisten tulee huolehtia rahoitusjärjestelmän vakaudesta ja samalla edistää innovaatioita voimakkaasti säännellyllä finanssisektorilla.

Tuottavuuden kasvu nojaa teknologian kehitykseen

Digitalisaatio muuttaa työelämää ja työmarkkinoita. Teknologia on kehittynyt kautta aikojen, ja sitä on pelätty yhtä pitkään. Koneoppiminen, ohjelmistorobotiikka ja tekoälyn hyödyntäminen ovat lyömässä läpi kaikilla yhteiskunnan sektoreilla, myös finanssialalla. Digitaalista teknologiaa sovelletaan mm. työprosessien automatisointiin ja suurten datamassojen käsittelyyn.

Taloushistorian perusteella uusi teknologia ei aiheuta pysyvää suurtyöttömyyttä. Työtehtävät muuttuvat, ja uusia työtehtäviä syntyy uusille toimialoille. Murrosvaiheessa sopeutumisvaikeuksiin voi varautua korostamalla elinikäistä oppimista ja varmistamalla jatko- ja muuntokoulutuksen riittävä saatavuus.

Henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen perustuvat työt, huippuosaamisen asiantuntijatehtävät, luova työ, johtaminen sekä korkean jalostusasteen teollinen tuotanto ovat esimerkkejä työtehtävistä, joita teknologian kehitys ei uhkaa. Koulutukseen investoiminen on yhteiskunnallisesti kannattavaa myös työmarkkinoiden murroksen näkökulmasta.

Rahapolitiikka digitalisoituvassa maailmassa

Rahapolitiikka on keskuspankin ydintehtävä. Suomen Pankin tehtäviin kuuluu myös rahapolitiikan toimeenpano eurojärjestelmässä niin kutsuttujen vastapuolipankkiensa kanssa. Eurojärjestelmän vastapuolina voivat toimia euroalueen pankit, joilla on vähimmäisvarantoja keskuspankissa, ja jotka ovat valvonnan alaisia. Mikäli vastapuolipankkeihin kuulumattomat rahoituslaitokset tuottavat tulevaisuudessa suuren osan rahoituspalveluista, muutos täytyy ottaa huomioon rahapolitiikan toimeenpanokehikossa. Jotta rahapolitiikka välittyisi onnistuneesti kansantalouteen, on tärkeää ymmärtää, miten ja kenen toimesta rahoituspalveluja tuotetaan tulevaisuudessa.

Suomella on hyviä eväitä rahoitusalan kärkimaaksi

Suomessa on jo pitkään ollut vahvaa teknologian ja finanssialan osaamista sekä innovaatiomyönteinen toimintaympäristö. Yhdistämällä nämä vahvuudet Suomella on kaikki edellytykset olla maailman johtavia finanssiteknologian (FinTech) kehittäjiä. Rahoitusala on

monipuolinen kasvua, joka ei rajoitu pelkästään maksamisen ja pankkitoiminnan sovelluksiin, vaan kasvupotentiaalia on myös esimerkiksi yritysrahoituksessa, arvopaperikaupassa, sijoitus- ja vakuutustoiminnassa sekä kyberturvallisuudessa.

Jotta Suomi olisi entistäkin houkuttelevampi sijaintipaikka finanssialan yrityksille, tarvitaan määrätietoista työtä, investointeja sekä tiivistä yhteistyötä kotimaisten toimijoiden ja viranomaisten kesken. Suomen Pankin, Finanssivalvonnan ja muiden viranomaisten haasteena on yhdistää innovaatiomyönteinen toimintamalli perinteisiin tehtäviin finanssialan vakaan ja turvallisen toiminnan varmistajina.

Asiasanat

digitalisaatio, raha, rahapolitiikka